

2016. május

**HÍVOM A CSALÁDOKAT,
HÁZASPÁROKAT, JEGYESEKET ÉS SZERELMESEKET,
A CSALÁDOKAT SZERETŐ SZERZETES- ÉS PAPTESTVÉREKET, ÉS
MINDENKIT, AKI A CSALÁD ÉS AZ ÉLET MELLETT ÁLL!**

A családban a négy fiú között gyakoriak voltak a veszekedések, sőt nem volt ritkaság a verekedés sem. A szülők igyekeztek fiaikat féken tartani, de szigorú szabályokat nem akartak bevezetni. Úgy gondolták: fontos, hogy ők maguk találják meg konfliktusaik megoldását, hogy ne a szülői „hatalom” hatására, hanem önként, belső indíttatásra juttassák érvényre a testvéri szeretetet. Édesanyjuknak feltűnt azonban, hogy a legkisebb fiú, lévén a leggyengébb is, a verekedésekben más harcmodort alkalmaz, mint a többi. Ő kevesebbet üt, nem leteperni igyekszik „ellenfelét”, inkább csíp, karmol, sőt, ha módja van rá, harap. A legérdekesebbnek azonban azt találta, hogy míg a két nagyfiú hamar ellátja a kis „vadmacska” baját, addig a harmadik fiú a csípések-harapások ellen nem védekezik, hanem fájdalomában elsírja magát, és ekkor a támadó legtöbbször visszavonul. A két nagy ilyenkor rászól öccsükre: Mit bőgsz, vágj inkább oda neki, hiszen te vagy az erősebb! De hiszen tudjátok – válaszolt a kisebb –, hogy mennyire szeretem! Érdekes, hogy noha a verekedést kiváltó konfliktus ilyenkor nem oldódik meg, de gyorsan elévül.

A gyerekek veszekedése összetartozásukból fakad. A felnőtt társadalomban az emberek sokféleképpen tudnak egymással szembekerülni, leggyakrabban a versengés, a rivalizálás miatt alakulnak ki egyet nem értések, veszekedések. „A családi élet- és szeretetközösséget a fájdalom, a bűn és az erőszak feszíti szét. ... A Biblia lapjain sok vérrel szennyezett szenvedéssel találkozunk, kezdve Káin erőszakos testvérgyilkosságával.” (AL 18-19) Globalizálódó világunk két nagy kihívása az atomizálódás és az eltömegesedés, az arctalan tömeggé válás. Az individualizmus előtérbe helyezi az egyéni érdekeket, a másik ember érdekeinek figyelembe nem vétele addig lazítja a társadalom kohézióját, míg az atomjaira hullik szét. Ugyanakkor azok az emberek, akiknek életét nem szilárd és megalapozott értékrend, hanem csak a – legtöbbször pillanatnyi – érdekek mentén való küszködés vezérli, a társadalom alaktalan tömegévé válnak, a tömegben nem tudják személyiségüket kibontakoztatni, személyi méltóságukat érvényre juttatni. A szétforgácsolódás és az eltömegesedés egymás mellett létezik, és egymást kölcsönösen erősítik, ugyanakkor mindegyik támogatja a fogyasztói gazdaságot.

Az emberi civilizáció alapja a közösség és a termékenység. A Biblia megfogalmazása szerint a Teremtő egymásnak ajándékozta a férfit és a nőt, így közösséggé és termékennyé váltak, majd behelyezte őket a világ kertjébe, hogy annak termékenységét gondozzák és megőrizték. Így jött létre a család, amelyre az emberi társadalom épül. A szétforgácsolódás és eltömegesedés kihívásaira a bibliai eszmény szerinti család a válasz, mert a család képes a személyest és a közösségit összhangba hozni, ez az összhang pedig képessé teszi arra, hogy a javakkal és természeti erőforrásokkal hosszútávon fenntarthatóan és igazságosan gazdálkodjék. (vö. Ferenc pápa audienciája, 2015. szept. 30.)

Idézzetek fel eseteket saját életetekből, amikor valamiről azért mondtatok le, hogy egy általatok fontosnak tartott értéket tudjatok szolgálni! Mondjatok példákat olyan intézkedésekre, amelyek rombolják a társadalmi kohéziót! Mit tehet ilyenkor egy-egy család, vagy egy nagyobb közösség?

2015 májusában, amikor Ferenc pápa gyerekekkel és fiatalokkal találkozott, egy kislány megkérdezte tőle, hogy veszekedett-e a családjában. A pápa azt válaszolta, hogy mindnyájan veszekedtünk, ez hozzá tartozik az élethez. Csak az a fontos, hogy a veszekedés békekötéssel záruljon. A gyerekek egész életére döntő befolyással van az, ahogyan a családon belüli veszekedések lezárulnak. A gyermekek érzelmi és erkölcsi fejlődését az határozza meg, hogy mennyire bízhatnak szüleikben. A szülői intelmeket és példát csak akkor fogják fenntartás nélkül követni, ha érzik és tudják, hogy szüleik szeretik őket, hogy mindenben a javukat akarják és kialakul bennük a szülők iránti szeretetteljes tekintélytisztelő. A gyermeknek éreznie kell, hogy szülei akkor is szeretik, amikor büntetik, hogy gyermekeik javát szolgálják, amikor dorgálják őket, és hogy szülei nem örülnek annak,

ha büntetniük, dorgálniuk kell, sőt ez fájdalmat okoz nekik. Az irgalmasság pedig nem a gyöngeség, hanem a szeretet jele. A liturgia egyik legrégebbi könyörgésében is így imádkozunk: „Istenünk, te leginkább azzal mutatod meg mindenhatóságodat, hogy könyörületes és irgalmas vagy hozzánk.” (MV 6.)

Beszélgétek el, milyen veszekedésekre emlékeztek gyerekkorotokból? Mi volt a veszekedést kiváltó ok, és hogyan sikerült kibékülni? Hogyan hatott rátok mások veszekedése?

Jónak lenni jó, jót tenni öröm. A gyermeknevelés nem idomítás, a nevelőnek – legyen az szülő, tanár, vagy felügyelő – tisztelnie kell a gyermek személyi méltóságát, azaz arra kell törekednie, hogy a gyermek maga tudjon a jó és igaz mellett dönteni, és jócselekedeteit ne kényszernek érezze, hanem örömforrásnak. Hatásos eszköz erre a szülői példa, a döntések segítése akkor, amikor a gyermek még nem érett az önálló döntésekre, és egy sor olyan jó szokás kialakítása, amelyekre a magasabb értékek szolgálata fokozatosan ráépülhet. (vö. AL 263-267)

Mindenfajta emberi közösségben, így a családban is jelentkezhetnek konfliktusok, ezek megfelelő kezelése a család élete szempontjából meghatározó jelentőségű. A társadalmunkban jelenlévő problémák hatnak a családra és könnyen okozhatnak válsághelyzetet. Ilyenek a demográfiai krízis, a nevelési gondok, a meg nem született élet elfogadása és az a teher, amit az öregek gondozása ró a családra, a szegények és gazdagok közötti különbség, a bizonytalan jövő; ezek mind-mind konfliktusokhoz vezethetnek, amelyek gyakran erőszakba torkollnak. (vö. AL 43) A leginkább érintettek azok a családok, amelyekben belül hiányos a kommunikáció, amelyeknek tagjai nem egymás támaszai, ahol nincsenek minden családtag részvételével megrendezett családi események, ahol mindennaposak a szülők veszekedései, és ahol ellenséges viszony van a szülők és gyermekek között. (vö. AL 51)

Korunkban egyesek a családi erőszak és a család feladatainak nem megfelelő végrehajtása miatt azt állítják, hogy a hagyományos család elavult, nem szolgálja a jövőt. Ezért az egy férfi és egy nő házasságára épülő családmodellt nem tartják követendőnek, és több másfajta pár- és társas kapcsolatot támogatnak. Ezzel hátráltatják a személyek kiteljesedését, rombolják a közösségi értékeket, akadályozzák a társadalom erkölcsi fejlődését. A tartós elkötelezettség értékének el nem ismerése oda vezet, hogy hosszú távon nem biztosítható a termékenység sem. A házassághoz hasonló pár- és társas kapcsolatok ugyan valamiféle társadalmi stabilitást jelentenek a szingli életformához képest, tehát ellene hatnak a társadalom atomizálódásának, de nem szolgálják a jövőt, mert nem képesek a rájuk bízott gyermekek érzelmi és erkölcsi fejlődését helyes irányba terelni. (vö. AL 52)

Hogyan tudjátok gyerekeiteket segíteni abban, hogy maguk döntsenek a jó és igaz mellett? Milyen jó szokásokat tudtok gyerekeitekben meggyökeresíteni? Hogyan tudtok másoknak segíteni konfliktusaik kezelésében?

Este, amikor a négy fiú már békésen aludt, az édesapa megjegyezte: Nem értem ezt a gyereket. A két bátyja példája arra indíthatná, hogy jól elverje a kicsit, hogy elmenjen a kedve a csípéstől-harapástól. Ő pedig azért, mert „annyira szereti” inkább túri, noha fáj neki a csípés, sírva is fakad. Azt gondolom – válaszolta az édesanya –, hogy neki a csípésnél jobban fáj az, hogy a szeretett, és mindannyiunk által dédelgetett kicsi ilyen gorombán viselkedik vele. Talán mi is hibáztunk, amikor nem tiltottuk meg a verekedéseket, abban bízva, hogy majd maguk rájönnek, hogy erőszakkal nem lehet a konfliktusokat megoldani. Az erőszakoskodást, pláne a verekedést semmi esetre sem tanulhatták tőlünk. Ez a gyerek azonban most leckét adott a többieknek is, meg nekünk is: a szeretet minden konfliktus megoldója, a szeretet mindig győz, a szeretet a legerősebb „fegyver”.

Bíró László
az MKPK családreferens püspöke
a Magyar Katolikus Családegylet elnöke